

בתי המשפט

א 018380/06
בש"א 172073/06
09/10/2006

בית משפט השלום תל אביב-יפו

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

קופמן רוך

המבקש

נ ג ד

וואלה "תקשורת בע"מ"

המשיבה

נוכחים: בשם המבקש – עו"ד גיא אבידן

בשם המשיבה – עו"ד זאב ליאונד, עו"ד אלון נדב

1

2

3

החלטה

1. השאלה המשפטית העומדת להכרעה בהחלטה זו היא האם "זכות הוטו" המוקנית לעיתונאי/פובליציסט לפרסום מאמרים שלו, שלא כחלק מעיתון, היא זכות בעלת מעמד של זכות קניינית אשר הפרתה הפרת זכות יוצרים, המעניקה לתובע זכות לפיצוי כספי.

8

2. המענה לשאלה זו מצוי בהוראות סעיף 5 (1) (ב) לחוק זכויות יוצרים 1911 שלשוננו:

11

"זכות בעלות על זכות יוצרים.

12

(1) בהתחשב עם הוראות חוק זה, יהא מחברה של יצירה, הבעל

13

הראשון של זכות היוצרים בה, בתנאי:

14

א.

15

ב. אם היה המחבר עובד אצל אדם אחר על פי חוזה שירות או שוליות

16

והיצירה נעשתה תוך כדי עבודתו אצל אותו אדם, הרי באין הסכם

17

הקובע את ההיפך, יהא האדם שהעביד את המחבר הבעל הראשון של

בתי המשפט

בית משפט השלום תל אביב-יפו

א 018380/06

בש"א 172073/06

09/10/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

- 1 זכות היוצרים, אלא שאם הייתה היצירה מאמר או איזה חיבור אחר
 2 בעתון, במגאזין או במכתב – עת ביוצא בזה, הרי אם אין הסכם הקובע
 3 את ההפך, יהא דינה של היצירה כאילו שמורה למחבר הזכות למנוע את
 4 פרסום היצירה שלא כחלק מעיתון, ממגאזין או ממכתב עב כיוצא בזה".
- 5
- 6 3. הרקע העובדתי העומד בבסיס המחלוקת אותה אגדיר להלן, בתמצית היא
 7 טענת המבקש, רון קופמן, כנגד המשיבה, כי במהלך נובמבר 2000 ועד
 8 פברואר 2005 פורסמו מאמריו של התובע – המבקש באתר האינטרנט של
 9 המשיבה ללא שנתבקש אישורו לכך, וללא שנתקבל על כך בתשלום.
- 10
- 11 4. המדובר במאמרים של המבקש שפורסמו בעיתון "הארץ", והועתקו באופן
 12 יומיומי על ידי המשיבה לאתר האינטרנט שלה.
- 13
- 14 5. טוען התובע כי אף שהמאמרים, "היצירות", פורסמו בעיתון "הארץ"
 15 והתובע – המבקש היה אותה עת עובד שכיר בעיתון זה, יש להחיל במקרה
 16 שלפנינו את הסייג שבסעיף 5 (1) (ב) לחוק זכות יוצרים 1911, לקבוע כי
 17 למבקש זכות קניינית שמעמדה כזכות יוצרים המקנה לו זכות לתבוע פיצוי
 18 בעת הפרתה.
- 19
- 20 6. מנגד טוענת המשיבה כי הסייג בסעיף 5 (1) (ב) לחוק זכות יוצרים לפיו
 21 שמורה למחבר זכות למנוע את פרסום היצירה שלא כחלק מעיתון, אינו
 22 מקנה למבקש זכויות יוצרים במאמריו, אלא רק מעין זכות וטו שאיננה
 23 קניינית, המאפשרת לו אך למנוע את הפרסום מחוץ לעיתון או לכתב העת
 24 של מעבידו.

בתי המשפט

א 018380/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

בש"א 172073/06

09/10/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

1

2

3

4 על פי סעיף 5 (1) (ב) לחוק זכויות יוצרים, הזכות המוקנית למחבר
5 היצירה/המאמר היא זכות מוגדרת ומוגבלת. על פי לשון הסעיף, מקנה
6 הוראתו למחבר היצירה זכות "למנוע את פרסום היצירה..."

7

8 במילים אחרות.

9

ניתן לומר שהזכות הנתונה לכותב, הינה "זכות שלילית" במהותה.

10 הזכות למנוע הפרסום. אין היא מקנה לבעל "הזכות השלילית", זכות
11 פוזיטיבית – לפרסום היצירה.

12 זכות יוצרים מוגדרת בסעיף 1 (2) לחוק זכות יוצרים 1911, באופן רחב –
13 הזכות הנה "זכות חיובית", דהיינו זכות המאפשרת לבעליה, בין היתר, גם
14 לעשות דיספוזיציות ביצירה (כגון העברה או מתן רישיון) כמו גם "זכות
15 שלילית", המאפשרת לבעליה, למנוע מאחרים עשיית כל שימוש ו/או
16 דיספוזיציה ביצירה.

17

18 עינינו הרואות – זכות היוצרים רחבה בהרבה מן הזכות המוגבלת הקבועה
19 בסעיף 5 (1) (ב) ואין לומר כי זכות הוטו שבסעיף זה מעמדה כמעמדה של
20 זכות יוצרים.

21

22 לו נתקבלה טענת המבקש כי זכות "הוטו" היא זכות קניינית, או מעין
23 קניינית – הרי כמוה כטענה כי קיים הסדר מיוחד לגבי עיתונאים שכירים,
24 שלפיו זכויות היוצרים בעבודתם נשארות בידם, בניגוד לשאר סוגי העובדים
25 השכירים זכויות היוצרים ביצירותיהם עוברות למעסיקהם.

דיון:

בתי המשפט

א 018380/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

בש"א 172073/06

09/10/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

- 1 אין חוק זכויות יוצרים קובע קביעה מיוחדת לגבי יצירות עיתונאיות.
- 2
- 3 11. זכויות היוצרים שמורות למעביד – העיתון. העיתונאי השכיר מקבל רק
- 4 "זכות וטו" שאיננה זכות קניינית, המאפשרת לו אך למנוע את הפרסום
- 5 מחוץ לעיתון של המעביד.
- 6 אין בכך, כדי להעלות את זכות "הוטו" לדרגה של "זכות יוצרים". שכן -
- 7 זכות הוטו אינה נושאת בחובה את "הזכות החיובית" של העברת זכות
- 8 היוצרים או מתן הרישיון. זכות הוטו היא "זכות שלילית" במהותה ועל כן
- 9 איננה במעמד של זכות יוצרים.
- 10
- 11 12. זו גם עמדתו של כב' השופט י. זפט בת.א. מחוזי ת"א 2184/90 הוצאת עיתון
- 12 הארץ בע"מ נ' קרלוס בגס, ניתן ביום 26.3.96, (לא פורסם, עותק פסק הדין
- 13 צורף לפרוטוקול הדיון בבקשה מיום 12.9.06).
- 14
- 15 13. זוהי גם דעתו של המלומד COPINGER על סעיף זה:
- 16
- 17 **"It was doubted whether, under that act, the provision gave to the**
- 18 **employee anything except a bare statutory right by others. It is not**
- 19 **thought that the employee or any license from him gained any right**
- 20 **to publish, since this would be an infringement , of the copyright**
- 21 **vested in the employer"**.
- 22
- 23 ראה: בספרו של COPINGER, בעמ' 85, כפי שמביא אותה כב' השופט זפט
- 24 בפסק הדין כאמור.

בתי המשפט

א 018380/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

בש"א 172073/06

09/10/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

1

2 14. בעמ' 227, סעיף 5-30 לספרו על זכויות יוצרים, מהדורת 2005 (מהדורה 15)

3 מבהיר המלומד COPINGER את תכליתה של "זכות הוטו" בסעיף 5 – (1)

4 (ב) לחוק זכות יוצרים לאמור:

5

6 **"The effect of this provision was to give the copy right to the**
 7 **employer, while apparently giving the employee a bare statutory**
 8 **right to restrain publication by his employer and others."** (Copinger
 9 **and Skone James, On Copyright (London 2005) p.227)**

10

11 15. הפרשנות הנכונה אשר יש ליצוק להוראות סעיף 5 (1) (ב) לחוק זכויות

12 יוצרים לענייננו, היא איפוא כי למעביד, הוצאת עיתון "הארץ" יש זכויות

13 יוצרים במאמרים. לעובד במקרה דנן - המבקש - אין זכויות יוצרים

14 במאמרים. ובמציאות חיינו במאה ה-21 במסגרתה תכנים עיתונאיים

15 מתפרסמים, במסגרת שיתוף פעולה עסקי, בעיתונות הכתובה והדיגיטאלית,

16 אין הפרה של זכויות יוצרים.

17 לפיכך, נדחית טענת המבקש בתביעתו המתבססת על סעיף 5 (1) (ב) לחוק

18 זכות יוצרים 1911 לפיו שמורה למחבר – התובע הזכות למנוע את פרסום

19 היצירה שלא כחלק מעיתון ממגזין לכתב עת וכיו"ב. סעיף זה איננו מקנה

20 למבקש "זכויות יוצרים" במאמריו אלא רק מעין זכות "וטו" שאיננה זכות

21 קניינית או מעין קניינית המאפשרת לו למנוע את הפרסום, מחוץ לעיתון

22 (ראה: טוני גרינמן זכויות יוצרים תשס"ד 2003 עמ' 246-247).

23

בתי המשפט

א 018380/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

בש"א 172073/06

09/10/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

- 1 בבקשה שבפני עותר התובע לגילוי מסמכים ספציפי – כל מאמריו שפורסמו
2 באתר האינטרנט וואלה ! בהסכמתה של הוצאת עיתון הארץ בע"מ.
3
- 4 16. משקבעתי כי אין לתובע עילת תביעה, שכן סעיף 5 (1) (ב) אינו מקנה לתובע
5 זכויות יוצרים במאמריו אלא רק מעין זכות וטו שאיננה קניינית, מניעת
6 הפרסום מחוץ לעיתון, הרי שאף דינה של בקשת גילוי מסמכים ספציפית
7 והחיוב בהשלמת המענה לשאלון נדחית.
8
- 9 18. עילת התביעה השנייה, מכוחה הוגשה התובענה היא על פי סעיף 1 לחוק
10 עשיית עושר ולא במשפט.
11 לטענת התובע, במעשי ההעתקה השיטתיים, והיום יומיים, את מאמריו,
12 בפרסום באתר וואלה – ו/או בשמירתם בארכיון האתר עושה הנתבעת
13 עושר ולא במשפט, על חשבונו של התובע.
14 כאמור בכתב התביעה – "זכויות היוצרים" במאמרים של התובע שייכות
15 להוצאת עיתון "הארץ" בע"מ, והם פורסמו בהסכמתה על ידי הנתבעת
16 באתר האינטרנט וואלה!
17
- 18 19. בהעדר זכות קניינית או מעין קניינית לתובע במאמרים, השאלה היא אם יש
19 לו סעד בדיני עשיית עושר. טענת התובע היא כי הנתבעת זכתה ברווח,
20 מפרסום מאמריו, פרסום שהוא עצמו מנוע ממנו או לשאת ממנו רווחים.
21 טובת ההנאה שהנתבעת זכתה בה, איננה על חשבון התובע, שאין לו זכות
22 קניינית במאמרים. הפעלת הוראת סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט,
23 לצורך הגנה על ציפייה לקשר מסחרי או רווח מסחרי שאיננה מושתתת על
24 זכות אחרת שבדין, דוגמת זכות קניינית או חוזה, איננו מצדיק את
25 התערבותם של דיני עשיית עושר ולא במשפט.

בתי המשפט

א 018380/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

בש"א 172073/06

09/10/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

- 1
- 2 .20 הטעם לכך הוא שבהתנגשות שבין האינטרס של מחבר המאמר שאין לו בו
- 3 זכויות יוצרים, המבקש בו זכות שימוש ושליטה ייחודיים, לבין האינטרס
- 4 הציבורי בחופש המידע, ובשימוש החופשי בו – גובר האחרון.
- 5
- 6 .21 באין לתובע זכויות יוצרים במאמרים, אין כאן נטילת רווח ממנו כמחברם
- 7 של המאמרים לטובת הנתבעת שלא עמלה עליהם שכן – כמאמרו של השופט
- 8 ברנדיס: ידע ורעיונות, הופכים, לאחר גילוי מרצון, חופשיים לשימוש הזולת
- 9 כאוויר לנשימה.
- 10 **(International News Service v. The Associated Press 248 u.s. 215**
- 11 **(1918).**
- 12
- 13 .22 זכות "הוטו" של התובע בסעיף 5 (1) (ב) לחוק זכויות יוצרים היא זכות
- 14 "שליטת" כאמור, איננה מעניקה לו כעין קניין במאמרים, וכשם שאין
- 15 להעלות על הדעת שקורא של עיתון שבו פורסמו המאמרים, לא יהיה רשאי
- 16 לגלותו לאחרים, כך לא ניתן להחיל את עיקרון דיני עשיית עושר לצורך הגנה
- 17 על ציפיית התובע לעשיית רווח, שאיננה מושתתת על זכות שבדין אלא על
- 18 זכות מניעה ספציפית כנגד מי שהוא איננה הנתבעת.
- 19
- 20 .23 באין עילת תביעה לתובע על פי דיני עשיית עושר ולא במשפט, ממילא אין
- 21 להיזקק לבקשתו לגילוי ספציפי ולשאלונים.
- 22
- 23 .24 עילת התביעה הנוספת בכתב תביעתו של התובע היא למתן חשבונות.
- 24 בסעיף 19 לכתב התביעה טוען התובע כי הוא זכאי לרשימת המאמרים אשר
- 25 פורסמו על ידי הנתבעת וזאת באשר פרסומם לא הוסכם עמו, ולפיכך ייתכן

בתי המשפט

א 018380/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

בש"א 172073/06

09/10/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

- 1 ופורסמו מאמרים ללא ידיעתו. בנוסף, דורש הוא לקבל פרטים, חשבונות,
 2 פנקסים וכל מסמך אחר לרבות ההסכם שבין עיתון הארץ לוואלה! הנוגעים
 3 לתמורה שקיבלה הנתבעת בגין פרסום מאמריו וזאת לצורך בירור נכון של
 4 זכויות התובע בגין פרסום המאמרים.
- 5
- 6 25. אומר מייד כי על התובע להוכיח תחילה קיומה של מערכת יחסים מיוחדת
 7 בינו לבין הנתבעת המצדיקה מתן חשבונות.
 8 רק לאחר שזו תוכח, תקום לו לכאורה זכות תביעה לגבי הכספים, המסמכים
 9 והחשבונות אודותיהם הוא מבקש לקבל חשבונות.
- 10
- 11 26. העולה מכל המקובץ - כי עילות התביעה בגין זכויות יוצרים, עשית עושר
 12 ולא במשפט, וממילא הפרת החובה החקוקה שבכתב התביעה – נדחות.
- 13
- 14 27. אשר לעילת התביעה למתן חשבונות – אין התובע מציין בכתב תביעתו
 15 תשתית מינימלית לכאורה בדבר אותה מערכת יחסים מיוחדת בינו לבין
 16 הנתבעת המצדיקה מתן חשבונות. רק לאחר שיעלה בידי התובע להוכיח את
 17 עצם זכותו למתן חשבונות, וניתן יהיה לשוב ולהיזקק לדרישותיו לגילוי
 18 מסמכים ספציפיים ושאלונים הנוגעים לתמורה שקיבלה הנתבעת בגין
 19 פרסום מאמריו.
- 20
- 21 28. אשר על כן, אני דוחה את הבקשות של התובע לגילוי מסמכים ספציפיים
 22 ומתן תשובות לשאלונים, לאחר שדחיתי כאמור את עילות התביעה, פרט
 23 לעילה של מתן חשבונות.
- 24
- 25 29. הבקשה נדחית.

בתי המשפט

א 018380/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

בש"א 172073/06

09/10/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

1

2 .30. המבקש ישלם למשיבה הוצאות שכ"ט ע"ד המשיבה בסך 7,500 ₪ + מע"מ.

3

4 .31. המזכירות תשגר העתקי החלטה זו לצדדים.

5

6

7 ניתנה היום בלשכתי, י"ז בתשרי, תשס"ז (9 באוקטובר 2006) בהעדר הצדדים

8

9

10

מארק – הורנצ'יק דליה, שופטת

11

12

13

14

15

16

17

18

19